

Összefoglaló
az Európai Unió Bírósága szellemi tulajdont érintő ügyekben hozott ítéleteiről

2015/II. negyedév

JOGÉRVÉNYESÍTÉSRE VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-580/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Coty Germany GmbH

Alperes: Stadtparkasse Magdeburg

Tényállás:

A felperes illatszereket gyárt és forgalmaz. Az illatszerek vonatkozásában közösségi védjeggyel rendelkezik. 2011 januárjában egy „sandyundbert2009” megjelölésű eladó eladásra kínált „Davidoff Hot Water” illatszert. A vételár megfizetését az alperesnél vezetett számlán irányozták elő. A felperes megvette az illatszert, befizette a megadott számlára a vételárat, és megkapta az illatszert, amely a laikusok számára is felismerhető hamisítvány volt. Az internetes felület üzemeltetője egy magánszemélyt jelölt meg eladóként. A forgalom vizsgálata kiderítette, hogy a „sandyundbert2009” megjelölésű eladó 2010. december 12. és 2011. január 14. között 10956,63 euró forgalmat bonyolított le az internetes felületen. A felperes állítása szerint a megjelölt magánszemélytől azt a tájékoztatást kapta, hogy nem ő az illatszer eladója, és fennálló vallomástétel-megtagadási jogra hivatkozással nem kapott további információt. A felperes ezt követően eredménytelenül szólította fel az alperest a bankszámla-tulajdonos nevének és címének közlésére.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 2004/48/EK irányelv² 8. cikke (3) bekezdésének e) pontját³, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az alapügyben szereplőhöz hasonló bankintézetnek lehetővé teszi az ezen irányelv 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja⁴ szerinti, valamely **bankszámla-tulajdonos nevére és címére vonatkozó tájékoztatásnyújtás banktitokra hivatkozva való elutasítását?**

A kérdés arra irányul, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely a banktitokra hivatkozással lehetővé teszi a szellemi tulajdonjog megsértésére vonatkozó tájékoztatásnyújtás megtagadását, összhangban van-e a fenti rendelkezésekkel.

¹ Az indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=163726&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=313237>

² A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-ei 2004/48/EK európai parlament és a tanács irányelv

³ Az (1) és (2) bekezdés nem érinti azokat az egyéb törvényi rendelkezéseket, amelyek az információs források bizalmosságának védelmét vagy a személyes adatkezelést szabályozzák. [8. cikk (3) bekezdés e) pont]

⁴ Az (1) és (2) bekezdés nem érinti azokat az egyéb törvényi rendelkezéseket, amelyek: a tájékoztatáshoz való joggal történő visszaélést szabályozzák. [8. cikk (3) bekezdés c) pont]

Főtanácsnoki indítvány:

A 2004/48/EK irányelv 8. cikke (3) bekezdésének e) pontjával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely valamely hitelintézet számára – az irányelv 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján – lehetővé teszi, hogy a bankszámla-tulajdonos nevére és címére vonatkozóan tőle kért tájékoztatást banktitokra hivatkozva megtagadja. Ez csak abban az esetben egyeztethető össze az irányelv hivatkozott rendelkezésével, ha a nemzeti bíróság – előzetesen elvégzett értékelése eredményeképpen – megbizonyosodik arról, hogy a vitatott nemzeti szabályozással érintett alapjogok korlátozása az Európai Unió Alapjogi Chartája 52. cikkének (1) bekezdésében⁵ foglaltak alapján jogszerű.

NÖVÉNYFAJTA-OLTALOMRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGY

C-242/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet⁶

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht Mannheim (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (STV)

Alperes: Gerhard und Jürgen Vogel GmbH, Jürgen Vogel, Gerhard Vogel

Tényállás:

Az STV egy németországi székhelyű társaság, amely különböző növényfajta-oltalmi jogok jogosultjait tömöríti, és többek között az oltalom alatt álló „Finta” ősziárpa-fajta jogosultjának jogait is védi. Az STV internetes oldalán közzétesz egy listát, amely az oltalom alatt álló fajtákat, illetve az ezekből betakarított termény ültetése után fizetendő összegeket sorolja fel. Ezenkívül minden évben általános formában felhívja a mezőgazdasági termelőket arra, hogy szolgáltatassanak adatokat valamely említett fajta esetleges vetéseiről, és e célból megküldi részükre a nyilatkozat formanyomtatványát egy vetési tanácsadóval együtt, amely felsorolja az STV által az adott gazdasági évben kezelt valamennyi fajtát, valamint a megfelelő növényfajta-oltalmi jogosultakat és a hasznosítási jogot élvező személyeket.

Az STV-vel szerződéses kapcsolatban nem álló alperesek nem válaszoltak az információkérésekre. Ugyanakkor az STV egy feldolgozó közvetítése révén tudomást szerzett arról, hogy az alperesek a „Finta” fajtahoz tartozó vetőmagot szaporítás céljára előkészítették. Az érintettek nem tettek eleget az információk ellenőrzésére vonatkozó felszólításnak sem.

Az STV az oltalom alatt álló fajta nem vagy hiányosan bejelentett vetése miatt keletkezett kár megtérítését követelte G. és J. Vogeltől, majd a fizetés elmaradása miatt keresetet terjesztett elő. Arra hivatkozik, hogy az alperesek kötelesek részére méltányos díjazást fizetni, mivel jogosulatlan vetés jogsértését valósították meg.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Már akkor is köteles-e az a mezőgazdasági termelő, aki – anélkül hogy szerződéses megállapodást kötött volna erről a jogosulttal – egy oltalom alatt álló fajta vetés révén

⁵ Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

⁶ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=165237&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=130248>

nyert szaporítóanyagát használta, a 2100/94 rendelet⁷ (a továbbiakban: alaprendelet) 94. cikkének (1) bekezdése⁸ alapján méltányos díjazást fizetni és szándékosság vagy gondatlanság esetén az alaprendelet 94. cikkének (2) bekezdése⁹ alapján a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kár vonatkozásában kártérítést fizetni, ha az őt az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésének¹⁰ az 1768/95 rendelet¹¹ (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 5. és azt követő cikkeivel összefüggésben értelmezett negyedik francia bekezdése alapján terhelő méltányos térítésre (a betakarított termény ültetése vonatkozásában fizetendő díjra) vonatkozó fizetési kötelezettséget még nem teljesítette akkor, amikor a szántóföldön ténylegesen szaporítási célra fordította a betakarítás eredményét?

2. Amennyiben az első kérdésre olyan értelmű választ kell adni, hogy a mezőgazdasági termelő a betakarított termény ültetése vonatkozásában fizetendő méltányos díjazást érintő fizetési kötelezettségét még azt követően is teljesítheti, hogy a szántóföldön ténylegesen szaporítási célra fordította a betakarítás eredményét: úgy kell-e értelmezni az említett

⁷ A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet.

⁸ A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés fizetése vagy mindkettő érdekében:

- a) aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja; vagy
- b) aki elmulasztja a fajtanévnek a 17. cikk (1) bekezdése szerinti helyes használatát, vagy elmulasztja közölni a 17. cikk (2) bekezdésében foglalt információkat; vagy
- c) aki a 18. cikk (3) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen használja olyan fajta fajtanévét, amely a közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyerte, vagy azzal összetéveszthető megjelölést használ;

Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. [94. cikk (1) bekezdés]

⁹ Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. [94. cikk (1) bekezdés második mondat] Kevésbé súlyos gondatlanság esetén a fenti követelés a gondatlanság mértéke arányában csökkenthető, de a csökkentés nem lehet olyan mértékű, hogy a kártérítési követelés összege a jogbitorlást elkövetett személy oldalán keletkezett előnyök értékét ne érje el. [94. cikk (2) bekezdés]

¹⁰ Az (1) bekezdésben foglalt korlátozás hatálybalépéséhez, továbbá a nemesítő és a mezőgazdasági termelő jogos érdekeinek védelméhez szükséges feltételeket e rendelet hatálybalépését megelőzően a 114. cikk szerinti végrehajtási szabályokban kell megállapítani az alábbi szempontok alapulvételével:

- a mezőgazdasági termelő földbirtokának szintjén a birtok igényeire szükséges mértékig nem lehet mennyiségi korlátozást előírni,
- a betakarított termény ültetés céljára feldolgozható maga a mezőgazdasági termelő által vagy a részére nyújtott szolgáltatás keretében más által, a tagállamoknak az említett betakarított termény feldolgozási folyamatára különösen annak érdekében megállapított esetleges korlátozásai sérelme nélkül, hogy a feldolgozásra kerülő termék azonossága biztosított legyen a feldolgozásból keletkezőével,
- a mezőgazdasági kistermelők nem kötelezhetők arra, hogy a jogosult részére bármiféle díjat fizessenek; mezőgazdasági kistermelőnek minősülnek a következők:
 - az e cikk (2) bekezdésében megjelölt növényfajok közül azok esetében, amelyekre a egyes szántóföldi növények természetű számára igénybe vehető támogatások rendszeréről szóló, 1992. június 30-i 1765/92/EGK tanácsi rendelet [4] vonatkozik, mindazok a mezőgazdasági termelők, akik 92 tonna gabona termesztéséhez szükséges területnél nem nagyobb területen folytatnak növénytermesztést; a terület kiszámításánál a fent említett rendelet 8. cikk (2) bekezdése alkalmazandó,
 - egyéb, e cikk (2) bekezdésében megjelölt növényfajok esetében azok a mezőgazdasági termelők, akik megfelelnek egyes összehasonlítható, megfelelő feltételeknek,
 - minden más mezőgazdasági termelő köteles méltányos díjat fizetni a jogosultnak, amelynek érzékelhetően alacsonyabbnak kell lennie, mint az adott területen ugyanazon fajta esetében a szaporítóanyag engedélyezett előállításért felszámított összeg; e méltányos díj mértéke az idő során változhat, figyelembe véve, hogy az adott fajta vonatkozásában milyen mértékben alkalmazzák az (1) bekezdésben foglalt korlátozást,
 - kizárólag a jogosultak felelőssége figyelemmel kísérni az e cikkben foglalt, illetőleg e cikk alapján elfogadott rendelkezések betartását; e figyelemmel kísérés megszervezéséhez nem kérhetik hivatalos szervek együttműködését,
 - a vonatkozó adatokról a mezőgazdasági termelők és a feldolgozást végző szolgáltatók kötelesek a jogosultakat – azok kérelmére – tájékoztatni; a vonatkozó adatokról a mezőgazdasági termelés figyelemmel kísérésében részt vevő hivatalos szervek is nyújthatnak tájékoztatást, amennyiben azokhoz feladataik szokásos teljesítése során, külön fáradság és költség nélkül jutottak. E rendelkezések – a személyes adatok vonatkozásában – nem érintik a személyes adatok kezelése vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló közösségi és nemzeti jogszabályokat. [14. cikk (3) bekezdés]

¹¹ a közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet

rendeleteket, hogy azok olyan határidőt határoznak meg, amelyen belül annak a mezőgazdasági termelőnek, aki egy oltalom alatt álló fajta vetés révén nyert szaporítóanyagát használta, teljesítenie kell a betakarított termény ültetése vonatkozásában fizetendő méltányos díjazást érintő fizetési kötelezettségét ahhoz, hogy a vetés az alaprendelet 94. cikkének a 14. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése értelmében ne legyen "jogosulatlan" tekinthető?

A kérdések arra irányulnak, hogy az a mezőgazdasági termelő, aki anélkül, hogy erről az érintett növényfajta-oltalom jogosultjával szerződéses megállapodást kötött volna, egy oltalom alatt álló növényfajta vetés révén nyert szaporítóanyagát (vetőmag) használta fel, milyen határidőn belül köteles teljesíteni az eltérő méltányos díjazás megfizetésére vonatkozó kötelezettséget ahhoz, hogy élhessen a jogosult felhatalmazásának megszerzésére irányuló kötelezettségtől való eltéréssel.

Döntés:

A Bíróság rámutatott arra, hogy az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye vonatkozásában az előállításához vagy újbóli előállításához (többszörözéshez) is a növényfajta-oltalom jogosultjának felhatalmazása szükséges. Az alaprendelet eltérést enged ettől az elvtől annyiban, hogy a betakarított termény mezőgazdasági termelők általi saját birtokukon, szaporítás céljából történő felhasználása nincs a jogosult felhatalmazásához kötve, ha a mezőgazdasági termelők megfelelnek az alaprendeletben meghatározott feltételeknek. Az egyik ilyen feltétel, hogy az említett felhasználás után járó eltérő méltányos díjazást a jogosult részére megfizessék. Azt a mezőgazdasági termelőt, aki nem fizet méltányos díjazást a jogosultnak, miközben egy oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának vetése révén nyert terményt hasznosít, úgy kell tekinteni, mint aki az arra vonatkozó felhatalmazás nélkül folytatja az adott tevékenységet, ezért a jogosult ellene pert indíthat a jogbitolás megakadályozása érdekében.

Felmerül a kérdés, hogy az érintett mezőgazdasági termelőnek azelőtt kell-e kifizetnie az eltérő méltányos díjazást, hogy a szántóföldön ténylegesen szaporítási célra fordítja a betakarított terményt. A végrehajtási rendelet úgy rendelkezik¹², hogy bár a fizetési határidőt és a fizetési módot az érintett növényfajta-oltalom jogosultja határozhatja meg, a fizetést nem követelheti **a méltányos díjazásra vonatkozó fizetési kötelezettség** keletkezésének időpontjánál korábban. A kötelezettség **akkor keletkezik, amikor a mezőgazdasági termelő a szántóföldön ténylegesen szaporítási célra fordítja az oltalom alatt álló fajta betakarított terményét.** Ebből következően ez a mezőgazdasági termelő még azt követően is eleget tehet az említett kötelezettségének, hogy elvetette az oltalom alatt álló fajta betakarított terményét, mivel ennek a szántóföldön szaporítási célra történő tényleges felhasználása nem az eltérő méltányos díjazás megfizetése esedékességi időpontjának, hanem annak az időpontnak minősül, amelytől számítva ez a díjazás követelhetővé válik.

A jogszabály ugyanakkor nem állapít meg határidőt arra, hogy meddig kell ennek a mezőgazdasági termelőnek megfizetnie ezt a díjazást abban az esetben, ha a jogosult nem szabott meg számára határidőt. A Bíróság a végrehajtási rendeletet értelmezve megállapította, hogy azt a mezőgazdasági termelőt, aki nem fizette meg az eltérő méltányos díjazást annak a gazdasági évnek a lejártakor, amelynek során anélkül, hogy erről az oltalom jogosultjával szerződéses megállapodást kötött volna, felhasználta egy oltalom alatt álló növényfajta vetés révén nyert szaporítóanyagát, úgy kell tekinteni, mint aki e tevékenységét jogosulatlanul folytatja.

Mindezekre tekintettel a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy **a mezőgazdasági termelőnek**, aki anélkül, hogy erről az érintett növényfajta-oltalom jogosultjával szerződéses

¹² Ld: végrehajtási rendelet 6. cikkének (1) bekezdése.

megállapodást kötött volna, felhasználta egy oltalom alatt álló növényfajta vetés révén nyert szaporítóanyagát (vetőmag), **az eltérő méltányos díjazást azon gazdasági év lejártáig kell megfizetnie, amelynek során a felhasználás megtörtént, azaz legkésőbb az újravetés időpontját követő június 30-ig.** Ebben az esetben élhet a jogosult felhatalmazásának megszerzésére irányuló kötelezettségtől való eltéréssel.

SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-99/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem¹³ (2015. április 30.)

Tárgy: a szerzői jog megsértése esetében az elmaradó haszon és az erkölcsi sérelemből eredő kár megtérítése párhuzamosan érvényesíthető igények-e

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal Supremo (Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Christian Liffers

Alperes: Producciones Mandarina, SL et Gestevisión Telecinco, SA

Tényállás:

A felperes egy a Havannában élő kubaiak életét megjelenítő audiovizuális mű szerzői jogi jogosultja. Egy spanyol társaság engedélye nélkül felhasználta a mű bizonyos részeit egy dokumentumfilmben, amelyet ezt követően közvetítettek egy spanyol nyelvű televíziós csatornán. A felperes a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv 13. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjának spanyol jogba átültetett rendelkezéseire alapítva kérte az abban foglaltak párhuzamos érvényesítését. Követelte egyrészt azt az összeget, amelyet a spanyol szerzői jogi közös jogkezelőtől kapott volna – a közös jogkezelő akkori tarifáinak alkalmazásával – jogszerű felhasználás esetében, másrészt kérte annak megállapítását, hogy a jogszerűtlen felhasználás miatt erkölcsi sérelem is érte, és erre alapozva további összeget követelt.

Az irányelv a) és b) pontjának szövegezése az a) és b) pont között vagylagosságot feltételez és kizárni látszik a párhuzamos igényérvényesítést. Habár a szövegezés egyértelműnek látszik, a spanyol bíróság úgy ítélte meg, hogy több szempontból is aggályos ez az értelmezés. Egyrészt a 13. cikk (1) bekezdésének célja, hogy a jogsértést szenvedett fél a valóban elszenvedett sérelmének megfelelően kapjon kompenzációt, és a nem vagyoni kár a szerzői jogi jogsértésből eredő kártól függetlenül merülhet fel. Másrészt több tagállam (Franciaország, Olaszország) az átültetés során meghagyta a párhuzamos jogérvényesítést a 'vagy' helyett az 'és' szókapcsolatot használva. Végül, ha a spanyol jog a vagylagos értelmezést alkalmazza, míg más tagország párhuzamos jogérvényesítést tesz lehetővé, akkor a spanyol jog alacsonyabb védelmet biztosít a jogosultaknak, ami a bíróság szerint ellentmond az irányelv (10) preambulumban foglalt céljával, miszerint az irányelv a tagállamokban egy magas szintű, egyenértékű és egységes védelmi szint biztosítására törekszik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2004/48/EK irányelv 13. cikk (1) bekezdése úgy értelmezendő-e, hogy amennyiben valaki szerzői jogainak megsértése kapcsán a jogszerű felhasználás esetében megfizetendő, ebben az esetben elmaradó haszon (jogdíj, díjazás) megítélését kéri, az egyúttal nem kérheti az okozott nem vagyoni kár megtérítését?

¹³ A kérelem csak franciául érhető el egyelőre, a következő oldalon:
<http://curia.europa.eu/juris/documents>

C-110/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem¹⁴ (2015. május 08.)

Tárgy: ütközik-e a 2001/29/EK irányelvvel, ha a nemzeti szabályok szerint az üzleti célú felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén a díj alóli „előzetes” mentesség feltételeinek meghatározása lehet magánjellegű megállapodás tárgya; ütközik-e az irányelvvel, ha ezen adathordozók és készülékek gyártója helyett kizárólag a végső felhasználó kérhet visszatérítést

A kérdést előterjesztő bíróság: Consiglio di Stato (Olaszország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Nokia Italia SpA és társai

Alperes: Ministero per i beni e le attività culturali (MiBAC) és társai

Tényállás:

Az olasz jog alapján a szerző méltányos díjazásra jogosult a magáncélú többszörözések után, amelyet az erre alkalmas elektronikai eszközökre (pl. üres DVD, számítógép, USB, mobiltelefon) kivetett díjból finanszíroznak. 2009-ben az olasz állam rendeletet adott ki, amelyben ezt a díjazási rendszert kiterjesztette a videó- és hangfelvevő eszközökre és a multifunkcionális eszközökre is visszamenőlegesen, 2003-tól kezdődően. Az ipari szereplők megtámadták a rendelet a bíróság előtt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a közösségi joggal – és különösen a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum bekezdésével és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával – az olyan nemzeti szabályozás¹⁵, amely előírja, hogy a magáncélú másolat céljától nyilvánvalóan eltérő – vagyis kizárólag üzleti célú – felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén a díj alóli „előzetes” mentesség feltételeinek meghatározása az általános rendelkezések és a SIAE (olasz szerzői jogvédő hivatal), valamint a díjazás megfizetésére kötelezett jogalanyok, illetve azok szakmai egyesületei közötti egyenlő bánásmód bármely biztosítékának hiányában magánjellegű, illetve „szabad tárgyalások” körébe tartozik (különös tekintettel az említett 4. cikkben foglalt „alkalmazási jegyzőkönyvekre”)?
2. Ellentétes-e a közösségi joggal – és különösen a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum bekezdésével és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával – az olyan nemzeti szabályozás¹⁶, amely előírja, hogy a fentebbi kizárólag üzleti célú felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén az adathordozók és készülékek gyártója helyett kizárólag a végső felhasználó kérhet visszatérítést?

C-516/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹⁷ (2015. május 13.)

Tárgy: a terjesztési jog magában foglalja-e a nyilvános vételre kínálást

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Dimensione Direct Sales srl, Michele Labianca

¹⁴ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/documents>

¹⁵ konkrétan az olasz LDA-nak (a szerzői jogról szóló törvény) a 2009. december 30-i miniszteri rendelet 4. cikkével összefüggésben értelmezett 71e. cikke

¹⁶ konkrétan az olasz LDA-nak a 2009. december 30-i [miniszteri rendelet] 4. cikkével és a SIAE által a visszafizetések tárgyában adott utasításokkal összefüggésben értelmezett 71e. cikke

¹⁷ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/documents>

Tényállás:

A felperes Dimensione Direct Sales srl egy olasz jog szerint működő korlátolt felelősségű társaság, amelynek ügyvezetője Michele Labianca. A vállalkozás internetes oldalán bútorokat kínált megvételre, köztük azokat, amelyeknek mint iparművészeti alkotásoknak kizárólagos használati jogával a Knoll International SpA rendelkezik. Szolgáltatását a felperes rendszeresen hirdette Németországban, és a Knoll International emiatt indított pert a hamburgi bíróság előtt. A Knoll International első és másodfokon is megnyerte a pert, majd jelen ügy felperesei felülvizsgálati eljárást indítottak a német legfelsőbb bíróság előtt. A kérelmet előterjesztő bíróság ezzel kapcsolatban a 2001/29/EK irányelv¹⁸ 4. cikke (1) bekezdésének értelmezését kérte az Európai Bíróságtól. Kérdése arra irányult, hogy a 4. cikk szerinti terjesztési jog magában foglalja-e az ahhoz való jogot, hogy a mű eredeti vagy többszörözött példányaikat nyilvánosan vételre kínálják. Igenlő válasz esetében továbbá kérdés volt, hogy ez a jog a szerződéskötési ajánlatok mellett a reklámintézkedéseket is magában foglalja-e, és abban az esetben is sérül-e a terjesztés joga, ha az ajánlatot követően az így többszörözött művek megvételére nem kerül sor.

Döntés:

A terjesztés önálló fogalom az uniós jogban, amelyet a nemzetközi jog releváns rendelkezéseivel – különösképp a WCT 6. cikkének (1) bekezdésével¹⁹ – összhangban kell értelmezni. A bíróság a Donner ítéletet idézve²⁰ hangsúlyozta, hogy a terjesztést egy sor olyan művelet jellemzi, amely legalább az adásvételi szerződés megkötésétől annak a vásárlóközönség valamely tagja részére történő szállítással megvalósuló teljesítéséig terjed, és ebből következően nincs kizárva, hogy az adásvételi szerződés megkötését megelőző műveletek vagy aktusok is a terjesztés fogalmához tartozzanak. A bíróság kimondta, hogy amikor a kereskedő reklámanyagaival egy adott tagállam vásárlóközönségének tagjait célozza meg, és speciális szállítási rendszert és fizetési módot dolgoz ki vagy bocsát a rendelkezésükre, ezáltal lehetőséget teremtve arra, hogy a vásárlóközönség e tagjai kiszállíthatassák maguknak az e tagállamban védelem alatt álló művek többszörözött példányaikat, az irányelv szerinti nyilvános terjesztést valósít meg. Az internetes vételre kínálás és reklám esetében ugyanez alkalmazandó analóg módon. Az irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a védelem alatt álló műre vonatkozó kizárólagos terjesztési jog jogosultja még akkor is megtilthatja, hogy e mű eredeti vagy többszörözött példányát vételre kínálják, vagy azt célzottan reklámozzák, ha nem bizonyítják, hogy e vételre kínálás vagy reklámozás alapján az Unióban valamely vevő megvette a védelem alatt álló mű példányát. Természetesen feltéve hogy az említett reklám azon tagállam fogyasztóit ösztönzi e példány megvételére, amelyben az említett mű szerzői jogi védelem alatt áll.

¹⁸ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló irányelv magyar nyelvű szövege elérhető itt:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:HU:HTML>

¹⁹ WCT 6. cikk (1): „Az irodalmi és művészeti alkotások szerzőinek kizárólagos joga, hogy engedélyezzék műveik eredeti példányának vagy többszörözött példányainak a nyilvánosság számára adásvétel vagy a tulajdonjog egyéb átruházása útján való hozzáférhetővé tételét.”

²⁰ C-5/11 Titus Alexander Jochen Donner v. Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof, 26-27. pont

C-117/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²¹ (2015. május 29.)

Tárgy: a nyilvánossághoz közvetítés fogalma milyen kritériumok alapján állapítható meg

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht Köln (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA)

Alperes: Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH

Tényállás:

A felperes Németországban az egyetlen, a zenei bemutatói jogokat és mechanikus többszörözési jogokat kezelő társaság, amely emellett kölcsönösségi szerződések útján az egész világot átfogó repertoárt kezel. Az alperes rehabilitációs központot vezet, ahol az üzleti helyiségeiben felszerelt televíziókészülékeken keresztül – a felperes engedélye nélkül – televíziós műsorokat közvetített, amelyeket bármely ott tartózkodó észlelhetett. A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma szerepel a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében is, és értelmezése az eddigi bírósági gyakorlat alapján eltérő a két esetben. Jelen jogvitában mindkét irányelv irányadó, így a német bíróság arra keresi a választ milyen kritériumok alapján kell megítélni melyik irányelv szerinti nyilvánossághoz közvetítésről van szó.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Minden esetben azonos, mégpedig az alábbi kritériumok alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és/vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó:
 - a. a felhasználó magatartása következményeinek teljes tudatában jár el a védelem alatt álló mű harmadik személyek számára történő hozzáférhetővé tételével, amely hozzáféréssel e harmadik személyek e beavatkozás hiányában nem rendelkeznenek
 - b. a „nyilvánosság” meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és annak ezenkívül viszonylag jelentős számú egyénből kell állnia, minek körében akkor adott a meghatározatlanság, ha „általánosságban meghatározott személyekről”, tehát nem valamely magáncsoporthoz tartozó személyekről van szó, és a „viszonylag jelentős számú egyén” azt jelenti, hogy túl kell lépni egy bizonyos számbeli minimumot, az érintett személyek túlságosan kicsi vagy akár jelentéktelen száma ezért nem tesz eleget a kritériumnak, de ezzel összefüggésben nemcsak annak van jelentősége, hogy egyidejűleg hányan fértek hozzá ugyanahhoz a műhöz, hanem annak is, hogy közülük később hányan fértek hozzá a műhöz
 - c. a közönség, amely számára a művet közvetítik, új, tehát olyan közönség, amelyet a mű szerzője nem vett figyelembe akkor, amikor engedélyezte annak nyilvánossághoz közvetítés útján történő felhasználását, kivéve ha a későbbi közvetítés az eredeti közvetítéstől eltérő specifikus technikai módon történik, és
 - d. nem lényegtelen, hogy az érintett felhasználási cselekmény haszonszerző jelleggel bír-e, ezenkívül a közönség fogékony erre a közvetítésre, és azt nem csak véletlenül „fogták be, de ez nem szükségszerű feltétele a nyilvánossághoz közvetítésnek?
2. Az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben valamely rehabilitációs központ üzemeltetője a helyiségeiben televíziókészülékeket szerel fel, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, és ezáltal észlelhetővé teszi a televíziós műsorokat, a 2001/29

²¹ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:
<http://curia.europa.eu/juris/documents>

irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó, ha az észlelhetővé tett televíziós műsorok számos érintett, különösen zeneszerző, szövegíró és zenei kiadó, valamint előadóművész, hangfelvétel előállító és szövegíró, továbbá ezek kiadóinak szerzői és szomszédos jogait érintik?

3. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítésről” van-e szó az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben valamely rehabilitációs központ üzemeltetője a helyiségeiben televíziókészülékeket szerel fel, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, és ezáltal vendégei számára észlelhetővé teszi a televíziós műsorokat?
4. Ha az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetek esetében igenlő választ kell adni az ilyen értelemben vett nyilvánossághoz közvetítés fennállására: fenntartja-e a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a védelemben részesülő hangfelvételeknek rádióműsorok keretében valamely fogorvosi rendelőben a vendégek számára történő sugárzása (lásd: 2012. március 15-i SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140) vagy a hasonló intézményekben történő sugárzás esetén nem kerül sor nyilvánossághoz közvetítésre?

C-160/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²² (2015. június 5.)

Tárgy: nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e a hiperlink elhelyezése, amely harmadik fél weboldalán található jogsértő tartalomra mutat

A kérdést előterjesztő bíróság: Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: GS Media BV

Alperes: Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker

Tényállás:

Miss Dekker 2011 őszén modellt állt a Playboy magazinnak, azonban még a magazin megjelenése előtt nyilvánosságra kerültek a képek. A GS Media weboldalán cikket jelentetett meg és a cikkek végén hiperlinket helyezett el, amely egy ausztrál fájlfeltöltő oldalra irányította az olvasót, ahol valaki korábban illegálisan elhelyezte a képeket. Miss Dekker, a Playboy magazin és a fotóst képviselő Sanoma pert indítottak, amelyben a holland körzeti bíróság megállapította, hogy a hiperlink elhelyezése szerzői jogi jogsértést valósított meg. A fellebbviteli bíróság ezzel ellentétesen vélekedett, ítélete szerint jogsértést csak az ismeretlen harmadik fél követett el, aki az ausztrál oldalra, amelyre a hiperlink mutatott, felrakta a képeket, és nem a GS Media. Az ügy eljutott a legfelsőbb bíróságra, amely a hiperlink jogi megítélése kapcsán intézett kérdést az Európai Bírósághoz.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” valósul-e meg akkor, ha a szerzői jog jogosultjától eltérő személy az általa működtetett weboldalon elhelyezett hiperlink útján olyan, harmadik személy által működtetett, az

²² A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:
<http://curia.europa.eu/juris/documents>

- internetes nagyközönség számára elérhető weboldalra hivatkozik, amelyen a művet a jogosult engedélye nélkül tették hozzáférhetővé?
2. Releváns-e ebben a tekintetben az, hogy a művet korábban más módon sem közvetítették a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?
 3. Jelentőséggel bír-e az, hogy a hiperlinket elhelyező személy tud-e, vagy e személynek tudnia kell-e arról, hogy a jogosult nem engedélyezte a mű elhelyezését a harmadik személy első kérdésben említett weboldalán, és adott esetben arról a körülményről, hogy a művet korábban más módon sem közvetítették a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?
 4. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: mégis nyilvánossághoz közvetítés valósul-e vagy valósulhat-e meg ebben az esetben akkor, ha a weboldal, amelyre a hiperlink mutat, és ezáltal a mű – még ha nem is könnyen – fellelhető az internetes nagyközönség számára, és a hiperlink elhelyezése ezért nagymértékben megkönnyíti a mű megtalálását?
 5. Jelentőséggel bír-e a negyedik kérdés megválaszolása körében az, hogy a hiperlinket elhelyező személy tud-e, vagy e személynek tudnia kell-e arról a körülményről, hogy a weboldal, amelyre a hiperlink mutat, nem könnyen lelhető fel az internetes nagyközönség számára?
 6. Léteznek-e egyéb olyan körülmények, amelyeket figyelembe kell venni azon kérdés megválaszolásakor, hogy nyilvánossághoz közvetítés valósul-e meg akkor, ha hiperlink útján olyan művet tesznek hozzáférhetővé, amelyet korábban nem közvetítettek a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?

C-166/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²³ (2015. június 5.)

Tárgy: Egy nem eredeti lemezen lévő, engedéllyel rendelkező, használt számítógépi program esetében lehet-e hivatkozni a terjesztési jog kimerülésére?

A kérdést előterjesztő bíróság: Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesu kolēģija (Lettország)

Az alap büntetőeljárás felei: Aleksandrs Ranks, Jurijs Vasiļevičs

Többi fél az eljárásban: Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corporation

Tényállás:

A büntetőeljárás vádlottjai (Aleksandrs Ranks, Jurijs Vasiļevičs) a Soft Home Trading Group képviselőinek adták ki magukat, és az e-Bay-en keresztül értékesítettek másolatokat szerzői jogilag védett művekről, elsősorban Windows szoftverekről.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Valamely személy, aki megszerzett egy engedéllyel rendelkező, „használt” számítógépi programot egy nem eredeti lemezen, amely működik és más felhasználó nem használja, a 2009/24 európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdése és 4. cikke (2) bekezdése alapján hivatkozhat-e az e számítógépi program példányának (másolatának) terjesztéséhez való jog kimerülésére, amely jogot az első vásárló szerzett meg az eredeti lemezre vonatkozó jogok jogosultjától, de a lemez megsérült, amennyiben az első vásárló törölte a program példányát (másolatát) vagy azt már nem használja?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, valamely személy, aki hivatkozhat a számítógépi program példányának (másolatának) terjesztéséhez való jog kimerülésére,

²³ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:
<http://curia.europa.eu/juris/documents>

egy harmadik személy részére nem eredeti lemezen újra eladhatja-e ezt a számítógépi programot a 2009/24 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és 5. cikkének (2) bekezdése értelmében?

C-572/13 sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány²⁴ (2015. június 11.)

Tárgy: az Infosoc irányelvben a többszörözés kapcsán megjelenő »méltányos díjazás« kifejezés értelmezése szempontjából releváns-e, hogy ki végzi a többszörözést és magán, vagy kereskedelmi céllal teszi-e?

A kérdést előterjesztő bíróság: Cour d'appel de Bruxelles (Belgium)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Hewlett-Packard Belgium SPRL (továbbiakban: HPB)

Alperes: Reprobel SCRL

Tényállás:

A HPB otthoni, illetve vállalati felhasználású reprográfiai berendezéseket, többek között „multifunkcionális” készülékeket importál Belgiumba, amelyeket általában 100 eurót meg nem haladó áron értékesítenek. A Reprobel, mint a reprográfiai díj beszedésével és felosztásával megbízott közös jogkezelő szervezet tájékoztatta a HPB-t, hogy a multifunkcionális nyomtatók értékesítése után főszabály szerint készülékenként 49,20 euró összegű díjat kell fizetni. A két félnek nem sikerült megállapodnia az alkalmazandó díjakról, így a HPB keresetet indított, amelyben kérte annak megállapítását, hogy az általa értékesített készülékek esetében nem kell a fenti díjat megfizetni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjában és 5. cikke (2) bekezdése b) pontjában szereplő »méltányos díjazás« kifejezést eltérően kell-e értelmezni attól függően, hogy a papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözést bármilyen felhasználó végezheti, vagy természetes személy által magáncélra végzett, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözésről van szó? Igenlő válasz esetében milyen szempontokon kell alapulnia az eltérő értelmezésnek?
2. Úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontját és 5. cikke (2) bekezdése b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a jogosultaknak járó méltányos díjazást a következő formában állapítsák meg:
 - a. a védelem alatt álló művek másolására alkalmas készülékek Közösségen belüli gyártója, importőre vagy megszerzője által e készülékeknek az államterületen történő forgalomba hozatalakor fizetett általános díjazás, amelynek összegét kizárólag azon sebesség alapján állapítják meg, amellyel a fénymásoló percnként meghatározott számú másolatot képes készíteni, a jogosultak által esetlegesen elszenvedett egyéb hátránnyal való egyéb összefüggés nélkül, és
 - b. kizárólag a készített másolatok számával megszorított egységár alapján meghatározott arányos díjazás, amely attól függően változik, hogy az adós együttműködött-e e díjazás beszedésével illetően, amelyet a műveket másoló jogi vagy természetes személyeknek kell megfizetniük, vagy ezek helyett azon személyeknek, akik visszatérően vagy ingyenesen másoló berendezést bocsátanak mások rendelkezésére?

²⁴ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:
<http://curia.europa.eu/juris/documents>

Az e kérdésre adott nemleges válasz esetén melyek azok a releváns és következetes szempontok, amelyeket a tagállamoknak az uniós jognak megfelelően annak érdekében kell követniük, hogy a kompenzációt méltányosnak lehessen tekinteni, és az érintett személyek között helyreálljon a megfelelő egyensúly?

3. Úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontját és b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a jogosultaknak járó méltányos díjazás felét a szerzők által létrehozott művek kiadóinak juttassák, anélkül, hogy a kiadókat bármilyen kötelezettség terhelné arra nézve, hogy biztosítsák akár közvetve is, hogy a szerzők részesüljenek a tőlük elvett kompenzáció egy részében?
4. Úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontját és 5. cikke (2) bekezdése b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a jogosultak méltányos díjazásának olyan differenciálatlan rendszerét vezessék be – átalány és a készített másolatok utáni díj formájában –, amelynek hallgatólagosan, de biztosan részben a zenei kották többszörözése és a bitoló többszörözés is részét képezi?

Főtanácsnoki indítvány:

1. A kérdés arra irányul, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti reprográfiai kivétel alapján járó méltányos díjazás, amelyet rendes esetben, a kivételektől eltekintve a multifunkcionális nyomtatók használatának meg kell alapoznia, eltérhet-e attól függően, hogy e használatot bármely felhasználó végzi, vagy „természetes személy által magáncélra végzett, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló” használatról van szó, az ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő megfogalmazás szerint, és ha igen, milyen mértékben. A Bíróságnak el kell döntenie, hogy megengedi vagy előírja-e a reprográfiai kivételt alkalmazó tagállamoknak a méltányos díjazás kiigazítását attól függően, hogy a többszörözést természetes személy végzi magáncélra, vagy bármely más személy más célból. A méltányos díjazás az uniós jog önálló fogalma, amelyet egységesen kell értelmezni valamennyi tagállamban. A tagállamok széleskörű mérlegelési joggal rendelkeznek a díjazás rendszerének kialakításában, de mindenképp a többszörözési jog alóli kivétel bevezetésével okozott esetleges vagy valós hátrány alapján kell kiszámítani a díjazást. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az vezethető le, hogy a multifunkcionális nyomtatók fénymásoló funkciója az 5. cikk (2) bekezdés a) pontja szerinti kivétel, míg szkennel funkciójuk a b) pontjának hatálya alá tartozik. A főtanácsnok megállapítása szerint a tagállamok nem kötelesek olyan díjazási rendszert kialakítani, amely a multifunkcionális nyomtatókat használó személy, illetve a nyomtatók használatának célja szerint differenciál. A tagállamoknak ugyanakkor lehetőségük van ilyen differenciált rendszer kialakítására, amennyiben a megkülönböztetés objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéssel nem járó szempontokon alapul.

2. A második kérdés arra irányul, hogy az a) és b) pontoknak a rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy az e rendelkezések által előírt méltányos díjazás finanszírozása érdekében az átalány-díjazásnak és az arányos díjazásnak az alapeljárásban szereplő szabályozás jellemzőivel rendelkező kettős rendszerét alakítsák ki, figyelemmel különösen arra a megfelelő egyensúlyra, amelyet a különböző érintett személyek érdekei között kell fenntartaniuk. Az a) pontot úgy kell értelmezni, hogy azzal főszabály szerint ellentétes az olyan, az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozás, amely az általa előírt reprográfiai kivétel alapján járó méltányos díjazás finanszírozása érdekében ugyanazon személytől, egymást követően és halmozva, a reprográfiai berendezés vagy készülék beszerzése után átalány-díjazás beszedését írja elő,

majd annak védelem alatt álló művek többszörözése érdekében történő felhasználása után arányos díjazás beszedését, anélkül, hogy az arányos díjazással összefüggésben ténylegesen figyelembe vennék az átalány-díjazás címén már megfizetett összeget.

3. A kiadók főszabály szerint nem lehetnek az a) és b) pontban foglalt kivételek alapján járó méltányos díjazás jogosultjai. A Bíróság korábban kimondta, hogy az irányelv nem tiltja a tagállamok számára, hogy a díjazás egy részét közvetett kompenzáció formájában nyújtsák, a jogosultak vagy jogutódjaik javára létrehozott szociális és kulturális célú intézmények közvetítésével, ugyanakkor azzal a feltétellel, hogy ezen intézmények ténylegesen az említetteket támogatják, és azok működése nem hátrányosan megkülönböztető. Ugyanakkor a kiadók semmiben sem hasonlítanak a szerzők javára létrehozott szociális és kulturális célú intézményekhez, és nem bizonyított, hogy a kiadók részére folyósított díjazás végül ténylegesen a szerzők javát szolgálja. Következésképpen az a) ponttal ellentétes, ha a tagállamok az e pont alapján járó méltányos díjazás egy részét a szerzők által létrehozott művek kiadóinak juttatják, anélkül hogy a kiadókat bármilyen kötelezettség terhelné arra nézve, hogy biztosítsák akár közvetve is, hogy az előbbiek részesüljenek e részből. Ugyanakkor a belga szabályozás a Reprobél és a belga kormány értelmezése szerint a kiadóknak juttatott sui generis díjazás, amelyet a jogalkotó az irányelv hatályán kívül alakított ki, sajátos kulturális- politikai okokból. Ebben az összefüggésben az irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha a tagállamok olyan sajátos díjazást alakítanak ki a kiadók javára, melynek célja azon hátrány kompenzálása, amelyet az utóbbiak a reprográfiai berendezések és készülékek forgalomba hozatala és használata folytán elszenvednek, feltéve hogy e díjazás beszedése és folyósítása nem az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) és b) pont alapján járó méltányos díjazás terhére történik.

4. A kérdés arra irányul, hogy az a) és b) pontok lehetővé teszik-e a tagállamok számára, hogy a méltányos díjazás beszedésére olyan rendszert vezessenek be, amely kiterjedhet a zenei kották és a bitórló többszörözések reprográfijára is. A főtanácsnok javasolja a Copydan Båndkopi ítéletben rögzítetteket alapul véve annak kimondását, hogy az irányelv a) pontjával ellentétes, ha a tagállamok a méltányos díjazás beszedésének olyan rendszerét vezetik be, amely kiterjedhet a zenei kották és a bitórló többszörözések reprográfijára is.

C-174/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²⁵ (2015. június 12.)

Tárgy: a 2006/115/EK irányelv haszonkölcsönzés fogalma magában foglalja-e a nyilvánosság számára nyitva álló intézmények által végzett nem kereskedelmi célú, határozott idejű digitális haszonkölcsönzést is

A kérdést előterjesztő bíróság: Rechtbank Den Haag (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB)

Alperes: Stichting Leenrecht

Beavatkozó felek: Nederlands Uitgeversverbond, Stichting LIRA, Stichting Pictoright

Tényállás:

A felperes VOB a holland közkönyvtárak érdekeit képviselő szövetség, amelynek valamennyi közkönyvtár tagja. A könyvtárak haszonkölcsönzéseik után az alperesnek, mint kijelölt szervezetnek díjat fizetnek. 2010-ben a VOB tárgyalásokat kezdett a digitális haszonkölcsönzés megvalósításáról a jogosultakkal. A felelős minisztérium megbízásából

²⁵ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:
<http://curia.europa.eu/juris/documents>

készült egy jelentés, amely azt állapította meg, hogy a digitális haszonkölcsönzés nem tartozik a holland törvény szerinti haszonkölcsönzési kivétel hatálya alá. A VOB annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy a szerzői jogi védelemben részesülő irodalmi műveknek a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával online, letöltés útján, határozatlan időre használatba adott többszörözött példányainak határozott időre, digitális formában (e-könyvek formájában) történő használatba adása nem minősül a szerzői jog megsértésének, ha ez a nyilvánosság számára nyitva álló intézmények (például könyvtárak) útján, online, letöltés formájában valósul meg, sem közvetlenül, sem közvetetten nem irányul gazdasági vagy kereskedelmi előny szerzésére, és a digitális kölcsönadó, vagy az általa ezzel megbízott személy a holland joggal és a 2006/115 irányelv 6. cikkével összhangban méltányos díjazást fizet. A jogvita eldöntése szempontjából döntő jelentősége van annak, hogy az e-kölcsönzés a 2006/115/EK irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, 2. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 6. cikke értelmében vett „haszonkölcsönzésnek” minősül-e.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 2006/115 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját és 6. cikkének (1) bekezdését, hogy az e rendelkezések szerinti „haszonkölcsönzés” fogalma a szerzői jogi védelemben részesülő regényeknek, novellagyűjteményeknek, életrajzoknak, úti, gyermek és ifjúsági könyveknek a nyilvánosság számára nyitva álló intézmény útján történő olyan használatba adását is magában foglalja, amely sem közvetlenül, sem közvetetten nem irányul gazdasági vagy kereskedelmi előny szerzésére, és amelynek keretében
 - egy digitális formájú többszörözött példányt (A másolat) helyeznek el az intézmény szerverén, és lehetővé teszik a felhasználó számára e többszörözött példánynak a felhasználó saját számítógépén, letöltés útján történő többszörözését (B másolat),
 - a felhasználó által a letöltés során készített többszörözött példány (B másolat) meghatározott időszak lejártát követően nem használható fel tovább, és
 - ezen időszak alatt más felhasználók nem tölthetik le saját számítógépükre a többszörözött példányt (A másolat)?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: megakadályozza-e a 2006/115 irányelv 6. cikke és/vagy az uniós jog valamely más rendelkezése a tagállamokat abban, hogy a haszonkölcsönzés jogának az említett irányelv 6. cikkében foglalt korlátozásának alkalmazását ahhoz a feltételhez kössék, hogy a műnek az intézmény által hozzáférhetővé tett többszörözött példányát (A másolat) e példány első eladása vagy tulajdonjogának más módon való első átruházása útján az Unión belül a 2001/29 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének megfelelően a jogosult vagy az ő hozzájárulásával más hozta forgalomba?
3. A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: támaszt-e egyéb követelményeket a 2006/115 irányelv 6. cikke az intézmény által hozzáférhetővé tett többszörözött példány (A másolat) származásával szemben, mint például annak követelményét, hogy az említett többszörözött példány jogszerű forrásból származzon?
4. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését, hogy a művek példányainak az említett rendelkezés értelmében vett első eladását vagy tulajdonjogának más módon való első átruházását jelenti a szerzői jogi védelemben részesülő regények, novellagyűjtemények, életrajzok, úti-, gyermek- és ifjúsági könyvek digitális többszörözött példányainak határozatlan időre történő, online, letöltés útján megvalósuló használatba adása is?

C-169/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²⁶ (2015. június 26.)

Tárgy: az alaki követelmények elmulasztása miatt megszünt szerzői jog végleg megszüntnek minősül vagy van mód az újraéledésére

A kérdést előterjesztő bíróság: Benelux Gerechtshof (Benelux Államok nemzetközi bírósága)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Montis Design BV

Alperes: Goossens Meubelen BV

Tényállás:

A Goossens engedély nélkül felhasználta Beat nevű székének tervéhez a Gerard van den Berg által megalkotott és a Montis tulajdonában lévő fotel és étkező szék design tervét a felperes szerint. A Goossens arra hivatkozik, hogy a formatervezési minta törvényben biztosított szerzői jogi védelem lejárt, mert a felperes elmulasztotta a modell regisztrációja kapcsán a törvény szerinti fenntartó nyilatkozat megtételét. A felperes ezzel szemben azt állítja, hogy a védelem továbbra is fennáll, mert amikor a törvényt egy jegyzőkönyvvel módosították annak érdekében, hogy megfeleljen a formatervezési minták oltalmáról szóló 98/71/EK irányelvnek, azzal a szerzői jog meg lett újítva automatikusan. A problémát az jelenti, hogy amikor egy bírósági ítélet megállapította a fenntartásra vonatkozó bejelentési kötelezettség Berni Egyezményvel ellentétes voltát és ennek következtében a fenntartási nyilatkozatot megszüntették, nem került sor az átmeneti rendelkezések megalkotására az időközben formai okok miatt megszünt szerzői jogok jogi helyzetének rendezésére.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Alkalmazandó-e a védelmi időről szóló irányelv²⁷ 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikke szerinti védelmi idő olyan szerzői jogokra, amelyek eredetileg védelemben részesültek a szerzői jogra vonatkozó nemzeti jogszabályoknak megfelelően, de 1995. július 1-je előtt megszüntek valamely alaki követelmény teljesítésének elmulasztása, illetve nem időben történő teljesítése – konkrétan a BTMW [egységes Benelux mintaoltalmi törvény] (rég) 21. cikkének (3) bekezdése értelmében vett fenntartó nyilatkozat megtételének elmulasztása, illetve nem időben történő megtétele – miatt?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni a védelmi időről szóló irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogi szabályozás, amelynek eredményeként a valamely iparművészeti művön fennálló, 1995. július 1-je előtt valamely alaki követelmény teljesítésének elmulasztása miatt megszünt szerzői jog végleg megszüntnek minősül?
3. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Amennyiben az érintett szerzői jog a nemzeti jogszabályoknak megfelelően olyannak tekintendő, amely valamely időpontban újraéled vagy újrakeletkezett: mely időponttól következik, illetve következett ez be?

VÉDJEJYJOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

²⁶ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/documents>

²⁷ A szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló, 2006. december 12-i 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL L 372., 12. o.) újrakodifikált, a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejének összehangolásáról szóló, 1993. október 29-i 93/98/EGK tanácsi irányelv

A kérdést előterjesztő bíróság: Hof van beroep te Brussel (Belgium)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Loutfi Management Propriété intellectuelle SARL

Alperes: AMJ Meatproducts NV, Halasupply NV

Tényállás:

A Loutfi az alábbi közösségi védjegyek jogosultja, melyeket – többek között – húsáruk megkülönböztetésére használ.

A Meatproducts húsárukat gyárt és forgalmaz. 2012. február 10-én a következő Benelux védjegyet lajstromozták javára.

A Loutfi bitorlási pert indított arra hivatkozva, hogy az EL BAINA megjelölés sérti a közösségi védjegyekből eredő jogait. Az eljáró hatóság álláspontja szerint az arra vonatkozó vizsgálat eredménye, hogy fennáll-e a hasonlóság az érintett védjegyek között, és így az összetévesztés veszélye – beleértve a gondolati képzettársítás veszélyét is – vizsgálatának eredménye eltérő lehet attól függően, hogy e vizsgálat keretében figyelembe kell-e venni az összehasonlítandó megjelölések arab szóelemeinek kiejtését és jelentését, mégpedig mind azok latin, mind pedig arab írásmódjában.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az Unió Alapjogi Chartájának 21. és 22. cikkére figyelemmel úgy kell-e értelmezni a 207/2009/EK rendelet²⁹ 9. cikke (1) bekezdésének b) pontját³⁰, hogy egy **olyan közösségi védjegy, amelyben egy arab szó a domináns, és egy olyan megjelölés, amelyben egy másik, de vizuálisan hasonló arab szó a domináns, összetévesztése veszélyének értékelése során** a tagállamok hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságai megvizsgálhatják és **figyelembe vehetik**, sőt akár kötelesek megvizsgálni és figyelembe venni **e szavak kiejtésbeli és jelentésbeli eltéréseit** akkor is, ha az arab nem hivatalos nyelve az Uniónak és a tagállamoknak?

²⁸ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=165235&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=24330>

²⁹ A közösségi védjegyről szóló, 2009- február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet

³⁰ A közösségi védjegyjogtalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a közösségi védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a közösségi védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint a megjelölés és a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez. [9. cikk (1) bekezdés b) pont]

A kérdés arra irányul, hogy azonos vagy hasonló árukra vonatkozó megjelöléseknél, amelyekben egy-egy latin és arab írásjegyekkel leírt, egymásra vizuálisan hasonlító arab szó a domináns, az összetéveszthetőség értékelésénél figyelembe lehet, illetve kell venni ezeknek a szavaknak a jelentését és kiejtését abban az esetben, ha az érintett vásárlóközönség rendelkezik az írott arab nyelv alapszintű ismeretével.

Döntés:

A Bíróság kiemelte, hogy a 207/2009/EK rendelet nem utal olyan konkrét nyelvre vagy ábécére, amelynek használatát a vásárlóközönség számára esetlegesen fennálló összetéveszthetőség megítélésénél figyelembe kellene venni, vagy figyelmen kívül kellene hagyni. Az összetéveszthetőséget minden esetben az adott áruk vagy szolgáltatások szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztóiból álló, érintett vásárlóközönség észlelésére tekintettel kell értékelni.

Az érintett vásárlóközönség meghatározása a nemzeti bíróság által elvégzett ténybeli értékeléstől függ. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítélte meg, hogy az érintett vásárlóközönséget az arab származású, az Unióban „halal” élelmiszert fogyasztó és az írott arab nyelv legalább alapszintű ismeretével rendelkező muzulmán fogyasztókból álló vásárlóközönségként kell meghatározni.

A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az összetéveszthetőség fennállását az adott ügy minden releváns elemét figyelembe véve, átfogóan kell értékelni. Az értékelés magában foglalja az ütköző megjelölések vizuális, hangzásbeli, illetve fogalmi összehasonlítását. A jelen ügyben a nemzeti bíróság megállapította, hogy az „EL BNINA”, az „EL BENNA” és az „EL BAINA” szóelem a két közösségi védjegynek és a tárgyalt megjelölésnek is domináns elemét alkotja, csakúgy mint (bár kisebb mértékben) e szavak arabul leírt megfelelői. A kérdést előterjesztő bíróság arra is rámutatott, hogy bár vizuális szempontból ezek a szóelemek bizonyos fokig hasonlítanak egymásra, a kiejtésük és a jelentésük lényegesen eltérő.

A Bíróság kiemelte, hogy a fenti megfontolásokból az következik, hogy ezeket a hangzásbeli és fogalmi különbségeket figyelembe kell venni, mivel enélkül az összetéveszthetőséget csak részlegesen, és az érintett vásárlóközönségben keltett összbenyomást figyelmen kívül hagyva lehetne értékelni.

Mindezekre tekintettel a Bíróság álláspontja szerint **egy olyan közösségi védjegy és egy olyan megjelölés között esetlegesen fennálló összetéveszthetőség értékelésénél, amelyek azonos vagy hasonló árukra vonatkoznak, és amelyekben egy-egy latin és arab írásjegyekkel leírt, egymásra vizuálisan hasonlító arab szó a domináns, figyelembe kell venni ezeknek a szavaknak a jelentését és kiejtését abban az esetben, ha a közösségi védjeggyel és a szóban forgó megjelöléssel érintett vásárlóközönség rendelkezik az írott arab nyelv alapszintű ismeretével.**

C-215/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány³¹

A kérdést előterjesztő bíróság: High Court of Justice (Egyesült Királyság)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Société des Produits Nestlé SA

Alperes: Cadbury UK Ltd

Tényállás:

³¹ Az indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=164950&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=301587>

Az alapeljárásban szereplő árut a Rowntree & Co Ltd 1935 óta forgalmazta az Egyesült Királyságban „Rowntree’s Chocolate Crisp” néven. 1937-ben az áru nevét a „Kit Kat Chocolate Crisp” névre módosították, majd a későbbiekben ez a „Kit Kat” megnevezésre rövidült. 1988-ban a Rowntree-t megvásárolta a Nestlé.

A termék alapvető formája nagyon keveset változott 1935 óta, bár a mérete valamelyest módosult. A kicsomagolt termék jelenlegi megjelenése a következő (minden egyes rudacsán a „Kit Kat” szavak szerepelnek a logó részét képező ovális forma darabjaival együtt):

A Nestlé térbeli megjelölés védjegykénti lajstromozását kérte az Egyesült Királyság védjegy hivatalától (a továbbiakban: védjegy hivatal) a 30. osztályba tartozó „csokoládé; csokoládétartalmú édességek; csokoládékészítmények; cukorkaárúk; csokoládé alapú készítmények; péksütemények; sütemények; kekszek; csokoládébevonatú kekszek; csokoládébevonatú ostyák; cukrászsütemények; aprósütemények” tekintetében. A bejelentett megjelölés annyiban tér el az áru valódi formájától, hogy nem tartalmazza a dombornyomott „Kit Kat” szavakat.

A Cadbury felszólalást nyújtott be a védjegybejelentéssel szemben. A védjegy hivatal úgy ítélte meg, hogy a megjelölés nem rendelkezik benne rejlő megkülönböztető képességgel, és használata révén sem szerezte meg azt. Arra a következtetésre jutott, hogy az a forma, amelynek vonatkozásában a lajstromozást kérték, három jellemzővel bír: a szelet alapvetően téglalap alakú formája; a szelet hosszában elhelyezkedő barázdák jelenléte, elhelyezése és mélysége; valamint a barázdák száma, amelyek a szelet szélességével együtt meghatározzák a „rudacsák” számát. Álláspontja szerint az első jellemző az áruk jellegéből adódó forma, ezért nem lajstromozható, kivéve a „cukrászsütemények” és „sütemények” vonatkozásában, amelyek esetében a védjegy formája jelentősen eltér az ágazat normáitól. A két másik jellemző tekintetében úgy ítélte meg, hogy az a műszaki hatás eléréséhez szükséges, ezért az elbíráló egyebekben elutasította a védjegybejelentést.

A Nestlé fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a megjelölés releváns időpontot megelőző használata révén megszerezte a megkülönböztető képességet. Kifejtette továbbá, hogy a védjegy nem kizárólag az áruk jellegéből adódó, vagy a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formából áll.

A Cadbury csatlakozó fellebbezésében vitatta azt a hivatali megállapítást, hogy a védjegy benne rejlő megkülönböztető képességgel rendelkezik a „cukrászsütemények” és „sütemények” vonatkozásában, és nem kizárólag maguknak az áruknak a jellegéből adódó, illetve a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formából áll.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. **Annak megállapításához, hogy a megjelölés használata révén megkülönböztető képességet szerzett-e a védjegyirányelv³² 3. cikkének (3) bekezdése³³ értelmében, elegendő-e, ha a bejelentő bizonyítja, hogy a releváns időpontban az érintett fogyasztói körbe tartozó személyek jelentős része felismeri a megjelölést, és azt a bejelentő termékeihez köti,** abban az értelemben, hogy ha mérlegelniük kellene, hogy az e megjelöléssel ellátott árukat ki forgalmazza, a bejelentőt jelölnék meg; vagy a bejelentőnek bizonyítania kell, hogy az érintett fogyasztói körbe tartozó személyek jelentős része úgy tekint a megjelölésre (szemben bármely másik esetleg jelenlévő védjeggyel) mint az áruk származásának jelölésére?

2. Amennyiben a forma három alapvető jellemzővel rendelkezik, amelyek egyike magának az árunak a jellegéből következik, a másik kettő pedig a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, e forma védjegyként történő lajstromozását kizárja-e a védjegyirányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának i. és/vagy ii. alpontja³⁴?

3. Úgy kell-e értelmezni a védjegyirányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontját, hogy az megakadályozza az áruk gyártásának módjára, és nem az áruk működésének módjára tekintettel célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formák lajstromozását?

Főtanácsnoki indítvány:

1. A Bíróság ítélkezési gyakorlata egyértelműen leszögezte, a védjegy funkciója elválaszthatatlan annak megkülönböztető képességétől. A **védjegy alapvető rendeltetése** abban áll, hogy biztosítsa a fogyasztó vagy végső felhasználó számára a védjeggyel jelölt áru vagy szolgáltatás származásának azonosíthatóságát, lehetővé téve ezáltal, hogy azt az összetévesztés veszélye nélkül meg tudja különböztetni a máshonnan származó áruktól vagy szolgáltatásoktól. Ugyanis a védjegynek biztosítania kell, hogy a vele jelölt valamennyi árut vagy szolgáltatást azon egyetlen vállalkozás ellenőrzése mellett állították elő, illetve nyújtották, amely ezek minőségéért felel. A védjegy tehát nem csupán azt teszi lehetővé jogosultja számára, hogy **megkülönböztesse magát versenytársaitól**, hanem emellett **garantálja** a fogyasztó vagy végső felhasználó számára, hogy a védjegynek minősülő megjelöléssel ellátott **valamennyi áru vagy szolgáltatás kereskedelmi eredete azonos**.

A bejelentő nem elégedhet meg annak bizonyításával, hogy az érintett – szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő – **fogyasztói körök felismerik a lajstromozni kért védjegyet és azt az áruhoz vagy szolgáltatásaihoz kötik**. Bizonyítania kell, hogy az **átlagfogyasztó számára kizárólag a bejelentett védjegy jelzi a szóban forgó áruk és szolgáltatások kizárólagos eredetét**, minden más, esetlegesen a piacon jelenlévő védjeggyel szemben, az összetéveszthetőség veszélye nélkül.

2. A védjegyirányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontjában szereplő három ok mögött meghúzódó jogalkotói cél, hogy a közkinccsek körében tartsák az érintett áru olyan lényeges jellemzőit, amelyek annak formájában tükröződnek. Az említett kizáró okok alkalmazhatók

³² A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

³³ Az (1) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, illetve a védjegy nem törölhető, ha a megjelölés használata révén a bejelentés bejelentési napját megelőzően megszerezte a megkülönböztető képességet. Ezen túlmenően bármelyik tagállam előírhatja, hogy ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha a megjelölés a megkülönböztető képességet a bejelentés bejelentési napját vagy a lajstromozás napját követően szerezte meg. [3. cikk (3) bekezdés]

³⁴ A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés kizárólag olyan formából áll, amely

i. az áru jellegéből következik; vagy

ii. a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges; vagy

iii. az árunak jelentős értéket kölcsönöz. [3. cikk (1) bekezdés e) pont]

kumulatíván ugyanazon forma tekintetében, feltéve hogy ezek mindegyike, de legalább az egyik „teljes mértékben” alkalmazható arra.

A védjegyirányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében **kizárt valamely forma védjegyként történő lajstromozása, amennyiben az három alapvető jellemzővel rendelkezik, amelyek egyike magának az árunak a jellegéből következik, és másik kettő pedig a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, feltéve hogy legalább az egyik ilyen indok teljes mértékben alkalmazható e formára.**

3. A védjegyirányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontjával **ellentétes egy olyan forma védjegyként való lajstromozása, amely nem csupán az áruk működésének módjára, hanem azok gyártásának módjára tekintettel is szükséges a célzott műszaki hatás eléréséhez.**

C-179/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem

A kérdést előterjesztő bíróság: Fővárosi Törvényszék

Az alapeljárás felei:

Felperes: Daimler AG

Alperesek: Együd Garage Gépjárműjavító és Értékesítő Kft.

Tényállás:

Egy magyar gépjármű-kereskedő cég, amely kifejezetten Mercedesek forgalmazásával és javításával foglalkozik, öt éven keresztül szerződéses kapcsolatban állt az ezen autókat gyártó német Daimler AG céggel, amely a Magyarországon is oltalom alatt álló „Mercedes-Benz” nemzetközi ábrás védjegy jogosultja. A szerződés hatálya alatt a magyar cég jogosult volt a hirdetéseiben magát „felhatalmazott Mercedes-Benz szerviz”-ként feltüntetni.

A szerződéses kapcsolat megszűnését követően a magyar vállalkozás arra törekedett, hogy megszüntessen minden olyan védjegyhasználatot, különösen a „felhatalmazott Mercedes-Benz szerviz” szóösszetétel alkalmazását, amely alapján a fogyasztók tévesen azt felételezhetik, hogy továbbra is a Daimler AG szerződéses partnere. Ennek ellenére az interneten továbbra is számos olyan hirdetés maradt fenn, amely a cég neve mellett megjelentette az említett szóösszetételt is. E hirdetések közös jellemzője, hogy azok nem a magyar cég megbízásából jelentek meg a világhálón, illetve, hogy annak ellenére maradtak ott elérhetőek, hogy e cég minden tőle elvárható megtegye azok eltávolítása érdekében.

A Daimler AG mindezek ellenére védjegybitorlási pert indított a magyar vállalkozás ellen, a hirdetések eltávolítását valamint országos és regionális lapokban való elégtételadást kérve. Az ügyet tárgyaló Fővárosi Törvényszék azt kérdezi az Európai Bíróságtól, hogy az uniós védjegyirányelv a jelen ügy körülményei között megengedi-e a védjegyjogosult Daimler AG fellépését a magyar céggel szemben.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 89/104/EGK irányelv³⁵ 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját³⁶, hogy **a védjegy jogosultja felléphet valamely internetes hirdetésben megnevezett harmadik személlyel szemben**, akinek a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal azonos szolgáltatására vonatkozóan olyan módon jelenik meg a védjeggyel összetéveszthető megjelölés e hirdetésben, hogy az a téves benyomás alakulhat ki a

³⁵ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK tanácsi irányelv

³⁶ A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjeggyel. [5. cikk (1) bekezdés b) pont]

fogyasztókban, hogy hivatalos kereskedelmi kapcsolat áll fenn e személy vállalkozása és a védjegytulajdonos között, akkor is, **ha e hirdetést nem az abban feltüntetett személy és nem is az ő megbízásából helyezték el az interneten, vagy az említett hirdetés annak ellenére érhető el az interneten, hogy az abban megnevezett személy a tőle elvárható módon intézkedett az említett hirdetésnek az eltávolítása végett, de ez nem vezetett eredményre?**

EGYSÉGES HATÁLYÚ EURÓPAI SZABADALOM RENDSZERE TÁRGYÁBAN SZÜLETETT DÖNTÉSEK

C-146/13. sz. ügy (megsemmisítés iránti kereset) – ítélet³⁷

Felperes: Spanyolország

Alperesek: Európai Parlament, Európai Unió Tanácsa

Az európai szabadalmak jelenlegi rendszerét az európai szabadalmak megadásáról szóló egyezmény (ESZE), egy az uniós jog körén kívül eső nemzetközi megállapodás szabályozza.

Az „egységes szabadalmi csomag” révén az uniós jogalkotó egységes oltalmat kívánt biztosítani az európai szabadalmaknak, és egységes bíróságot kívánt létrehozni e területen. Az ESZE rendszerében az európai szabadalmak az említett egyezmény valamennyi részes államában olyan oltalmat biztosítanak, amelynek a hatályát az egyes államok nemzeti joga határozza meg. Ezzel szemben az egységes hatályú európai szabadalom rendszerében az 1257/2012/EU³⁸ rendelet (a továbbiakban: alaprendelet) alapján kijelölt, az Egységes Szabadalmi Bíróságról szóló megállapodás (ESZB-megállapodás) által nagyrészt harmonizált nemzeti jog alkalmazandó valamennyi olyan részt vevő tagállam területén, amelyekben a szabadalom egységes hatállyal rendelkezik, ami biztosítja a szabadalmi oltalom egységességét. Az egységes hatályú európai szabadalom fordítási szabályai, amelyek az Európai Szabadalmi Hivatalnál (ESZH) hatályban lévő eljáráson alapulnak, az eljárási költségek és a műszaki információk hozzáférhetősége tekintetében a gazdasági szereplők érdekei és a közérdek közötti szükséges egyensúly megteremtésére irányulnak. E Hivatal hivatalos nyelvei az angol, a francia és a német. Az uniós jogalkotó egyébiránt létfontosságúnak tartotta az egységes hatályú európai szabadalmakkal kapcsolatos ügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság felállítását az ilyen szabadalmak megfelelő működése, az ítélezési gyakorlat következetessége és az ebből fakadó jogbiztonság, valamint a szabadalom jogosultjai számára a költséghatékonyság biztosítása érdekében.

A felperes az alaprendelet megsemmisítését kérte több jogalapra hivatkozva. Elsőként az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében foglalt jogállamiság elvének megsértését jelölte meg, kiemelve, hogy az európai szabadalmak megadására irányuló közigazgatási eljárás kívül esik az uniós bírósági felülvizsgálat körén, ezért sérti a hatékony bírói jogvédelem, ekként pedig a jogállamiság elvét. A Bíróság ítélete megállapítja, hogy az európai szabadalmak megadásáról az ESZE rendelkezik, e szabályokat pedig az

³⁷ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=164092&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=404656>

³⁸ Az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2012. december 17-i 1257/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet

alaprendeletnek nem célja az uniós jog részévé tenni; így az európai szabadalmak megadására irányuló közigazgatási eljárás jogszerűsége az uniós jog alapján nem vitatható.

A felperes arra is hivatkozott, hogy az alaprendelet nem rendelkezik érdemi tartalommal, mivel nem közvetlenül határozza meg azokat a cselekményeket, amelyekkel szemben az egységes hatályú európai szabadalom oltalmat biztosít, hanem az ESZB-megállapodásra történő közvetett hivatkozással. Ez a felperesi álláspont szerint sérti az uniós jog autonómiáját és ellentétes az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 118. cikkében foglalt jogalkotási felhatalmazással. Az érvelést elutasító bírósági indokolás szerint ezzel szemben az EUMSZ hivatkozott rendelkezése nem követeli meg a szellemi tulajdon-jogok teljes harmonizációját, az alaprendelet megalkotása pedig olyan intézkedésnek minősül, amely alkalmas a tagállamok között felmerülő különbségek megelőzésére és így a jogalkotási felhatalmazásnak megfelelően egységes jellegű szellemi tulajdon-jogi oltalom létrehozására irányul.

Ezzel részben összefügg a kereset harmadik jogalapja. Az alaprendelet érdemi tartalom nélküli elfogadása a felperesi előadás szerint egyben azt is jelenti, hogy az alperesek visszaéltek hatáskörükkel, mivel a létrehozott szabályozás valójában nem alkalmas a szellemi tulajdon-jogok egységes oltalmának biztosítására. A Bíróság az ítélet indokolásában rámutat, hogy állandó ítélkezési gyakorlata alapján jogalkotási hatáskörrel való visszaélés kizárólag akkor állapítható meg, ha nyilvánvaló, hogy az érintett jogszabályt az adott hatáskör eredeti rendeltetésétől eltérő cél érdekében fogadták el; a felperes erre vonatkozó bizonyítása azonban nem volt sikeres.

A további felperesi érvelés szerint az EUMSZ 291. cikkével, valamint a Meroni-ügyben³⁹ lefektetett elvekkel is ellentétes az, hogy az alaprendelet az egységes hatályú európai szabadalmi oltalommal kapcsolatos egyes végrehajtási hatásköröket a tagállamokhoz és az ESZH-hoz telepít, ugyanis csak a Bizottság vagy a Tanács lehetnének ilyen hatáskörök címzettjei. (Az előbbi esetben a fenntartási díjaknak az Európai Szabadalmi Szervezet (ESZSZ) Igazgatótanácsának e célra létrehozott albizottsága által történő megállapításáról, az utóbbiban pedig az ESZH-ra bízott adminisztratív feladatokról van szó.) A Bíróság döntése rámutat, hogy az alaprendelet – uniós jogi természete mellett – az ESZE értelmében vett ún. különmegállapodásnak is minősül, az ESZE szabályai szerint pedig az ebben részt vevő tagállamoknak fedezniük kell a különmegállapodás következtében az ESZH oldalán felmerülő többletköltségeket. Az alaprendelet ugyanakkor nem értelmezhető úgy, hogy e költségeket a részes államoknak egyenlő arányban, egységesen kellene fedeznie, így nem beszélhetünk az EUMSZ 291. cikkének (2) bekezdése alapján egységes feltételek szerinti végrehajtásról. Ez azt jelenti, hogy az (1) bekezdés alapján az alaprendelet végrehajtásáról kizárólag a tagállamok gondoskodhatnak a nemzeti jogukban, nem pedig a Bizottság vagy a Tanács. Arra is emlékeztet a Bíróság, hogy az Unió nem szerződő fél az ESZE-ben, így a fenntartási díjaknak a tagállamok általi megállapítása, valamint az ESZH részére történő feladatmeghatározás nem valósíthat meg a Meroni-elv által tiltott hatáskördelegálást, mivel e döntéseket eleve a tagállamok, nem pedig az Unió szerveinek feladata meghozni az alaprendelet végrehajtása körében.

Végül, a kereset szerint sérül az uniós jog autonómiája azáltal, hogy a létrehozandó szupranacionális bíróság nem képezi az uniós intézményrendszer részét; továbbá, hogy az ESZB-megállapodáshoz a tagállamok csatlakoztak (pedig ez az Unió hatáskörébe tartozna, mivel a közös szabályokat érintő nemzetközi szerződésről van szó); végül azáltal is, hogy az

³⁹ Meroni kontra Főhatóság ügyben született ítélet (9/56, EU:C:1958:7)

alaprendelet alkalmazhatósága az ESZB-megállapodás hatálybalépésétől függ. Ez utóbbi a keresetben foglaltak szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményével is ellentétes a tagállamok viszonylatában, hiszen ha egy tagállam nem ratifikálja az ESZB-megállapodást, úgy az alaprendelet sem lép hatályba a területén, vagyis a tagállamok maguk dönthetik el, hogy az uniós jog alkalmazandó legyen-e a területükön, vagy sem. Mivel a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a tagállamok által megkötött nemzetközi szerződések jogszerűségét vizsgálja, e jogalap első két része tekintetében nem hozott döntést. Az alaprendelet és az ESZB-megállapodás hatálybalépésének egymáshoz kötöttsége tekintetében a Bíróság utal ítélkezési gyakorlatára, amely szerint kivételesen a rendeletek közvetlen alkalmazhatóságához is szükség lehet tagállami átültető intézkedésekre, ha maga a rendelet írja ezt elő a tagállamoknak. Az alaprendelet a jelen ügyben éppen ilyen módon hagyta a tagállamokra, hogy hozzák meg az alkalmazhatóságához szükséges intézkedéseket, elsősorban hozzák létre az egységes szabadalmi rendszer működéséhez szükséges bíróságot. Mindez tehát nem tekinthető az uniós jog sérelmének. Az uniós jog egységes alkalmazása kapcsán a Bíróság kifejti, hogy valójában nem az alaprendelet hatálybalépése függ az ESZB-megállapodás hatálybalépésétől, hanem csak az európai szabadalmak egységes hatályát megállapító rendelkezések alkalmazhatósága [lásd az alaprendelet 18. cikkének (2) bekezdését], így ezért sem lehet szó az uniós jog egységének sérelméről.

C-147/13. sz. ügy (megsemmisítés iránti kereset) – ítélet⁴⁰

Felperes: Spanyolország

Alperes: Európai Unió Tanácsa

Az egységes hatályú európai szabadalom fordítási követelményeit szabályozó 1260/2012/EU rendelet⁴¹ (a továbbiakban: fordítási rendelet) megsemmisítését kérte a felperes. Első és legfontosabb érve, hogy a fordítási rendelet szabályai egyenlőtlen bánásmódot jelentenek azok számára, akiknek a nyelve nem az ESZH valamelyik hivatalos nyelve, ez pedig nyelvi alapon történő hátrányos megkülönböztetést eredményez. Az ítélet részletesen elemzi a nyelvi rezsím céljának jogszerűségét és közérdekűségét, valamint az Unió hivatalos nyelveit érintő eltérő elbánás arányosságát (az adott célra való alkalmasságát) és szükségességét, és végül arra a megállapításra jut, hogy – különös tekintettel a fordítási költségek kompenzációjára, az átmeneti időszakban alkalmazandó nyelvi szabályokra és a szabadalmas által jogvita esetén készítendő fordításra – a rendszer nem valósít meg hátrányos megkülönböztetést.

Az alaprendeletnél előadottakhoz hasonlóan a felperes a fordítási rendelet esetén is a Meroni-ítélet elveivel ellentétesnek tartotta, hogy a fordítási rendelet az ESZH-ra bízta a fordítási költségek megtérítésére létrehozott kompenzációs rendszer kezelését, mivel álláspontja szerint ezzel a Tanács tiltott hatáskör-átruházást valósított meg. A Bíróság indokolása ebben az ügyben is rámutat, hogy az alaprendelet az ESZE szerinti külömegállapodásnak minősül, így az abból és a fordítási rendeletről eredően az ESZH-ra bízott feladatok eredendően sem a Tanács hatáskörébe tartoztak, tehát nem lehet hatáskör-átruházásról beszélni.

⁴⁰ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=164093&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=first&part=1&cid=410755>

⁴¹ Az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködésnek az alkalmazandó fordítási szabályok tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2012. december 17-i 1260/2012/EU tanácsi rendelet

A kereset szerint a fordítási rendelet azon előírása, hogy jogvita esetén a szabadalmasnak kell a szabadalmi leírásról fordítást készítenie, valójában nem nyelvhasználati, hanem perrendtartási garanciális szabály, így jogalapjának az EUMSZ 118. cikke szerinti megválasztása téves, azaz nem az egységes szellemi tulajdon-védelmi jogcím létrehozását szolgálja. Az ítélet indokolása ezt az érvelést sommásan elutasítja, tekintettel arra, hogy a fordítási rendelet érintett szabálya közvetlenül a nyelvhasználati rendet érinti.

A felperes a fordítási rendelettel kapcsolatban is előadta, hogy az egységes hatályú szabadalmak szövegének csak az eljárás nyelvén történő közzététele, valamint a részletes nyelvhasználati szabályok és a fordításkompensáció felső korlátjának a hiánya a jogbiztonság sérelmét eredményezi. Az ítélet indokolása megismétli az első jogalap kapcsán elmondottakat, valamint hangsúlyozza egyrészt, hogy az alaprendelet és a fordítási rendelet együttes értelmezésével sem a részletes nyelvi szabályok tekintetében; másrészt a fordítási kompenzációnak az ESZSZ Igazgatótanácsának albizottsága általi megállapításával sem valósul meg a jogbiztonság sérelme.

Végül, az alaprendelet kapcsán előadottakkal azonos felperesi érvek szerint sérti az uniós jog autonómiáját, hogy a fordítási rendelet alkalmazhatóvá válása az ESZB-megállapodás hatálybalépéséhez igazodik. A Bíróság ehelyütt is hivatkozik ítélkezési gyakorlatára, amely szerint egy rendelet közvetlen alkalmazhatóságához is szükség lehet tagállami átültető intézkedésekre, ha ezt maga a rendelet előírja a tagállamoknak. A fordítási és az alaprendelet éppen ilyen kodifikációs megoldással hagyta a tagállamokra, hogy hozzák meg az egységes szabadalmi rendszer működéséhez szükséges intézkedéseket, ezért a kereseti kérelem nem megalapozott.